دورنما

علی قنادی

نزدیکی پاکستان به ایران، چین و ترکیه در اوج تنش با امریکا

امریکا به طور رسمی کمک‌های امنیتی خود را به پاکستان تعلیق و اسلام‌آباد را متهم کرد که علیه طالبان افغانستان و شبکه حقانی اقدام نمی‌کند. بعد از توئیت توهین‌آمیز رئیس جمهور امریکا، تنش در مناسبات دو کشور تشدید شده تا جایی که سخنگوی ارتش پاکستان دیروز گفت که کشورش برای مقابله نظامی با امریکا آماده است. نیروی دریایی پاکستان هم در شمال دریای عرب، موشک کروزی به نام «حربه» را آزمایش و تأکید کرد که از این پس تلاش می‌کند وابستگی به کشورهای خارجی را کم کند.

هیثر نائورت، سخنگوی وزارت امور خارجه امریکا دیروز اعلام کرد که ایالات متحده کمک امنیتی این کشور را به پاکستان که به گفته یکی از مقامات بالغ بر ۲۵۵ میلیون دلار است، به حالت تعلیق در می‌آورد. به گفته سخنگوی وزارت خارجه امریکا، تا زمانی که اسلام‌آباد با طالبان افغانستان و شبکه حقانی به طور جدی برخورد نکند، اعطای این کمک‌های مالی همچنان به تعویق درخواهد آمد. امریکایی‌ها بعد از حملات ۱۱ سپتامبر، سالانه ۲۵۵ میلیون دلار در چارچوب مبارزه با تروریسم به اسلام‌آباد پرداخت می‌کردند ولی امریکا طی دو سال گذشته با یک انتخاب استراتژیک بین هند و پاکستان که در چارچوب ملاحظات گسترده‌تر جهانی واشنگتن انجام شده، مسیر نزدیک شدن به دهلی نو را در پیش گرفت؛ موضوعی که باعث شده پاکستان با گام‌هایی تندتر به سمت چین حرکت کند. توئیت دوشنبه هفته قبل دونالد ترامپ رئیس جمهور امریکا در این روند، یک نقطه عطف بود. ترامپ در این توئیت نوشته بود: «ایالات متحده امریکا با ساده‌لوحی در ۱۵ سال گذشته بیش از ۳۳ میلیارد دلار به پاکستان کمک کرده است و آنها در عوض به جز دروغ و فریب چیزی به ما نداده‌اند، با این تصور که رهبران ما احمق هستند. آنها [پاکستانی‌ها] به تروریست‌هایی که ما در افغانستان به دنبال‌شان هستیم، پناهگاه داده و [به ما] کمک زیادی نکرده‌اند. (این رویه) دیگر بس است!»

حالا به فاصله پنج روز بعد از توئیت تحریک‌کننده ترامپ که پاکستانی‌ها را برای اعتراضات ضد امریکایی به خیابان‌ها کشید، روابط دو طرف به شکلی کم سابقه در حال تشدید شدن است. نیروی دریایی پاکستان دیروز در اقدامی کم سابقه، موشک کروزی به نام «حربه» با توانایی هدف‌گیری دقیق ناوهای دشمن را با موفقیت آزمایش کرد. دریادار «ظفر محمود عباسی» فرمانده نیروی دریایی پاکستان نیز با تبریک آزمایش موفقیت‌آمیز موشک یاد شده، اعلام کرد: بومی‌سازی سلاح نه تنها برای دفاع از کشور اهمیت دارد بلکه وابستگی به کشورهای خارجی را کم می‌کند و نیروی دریایی به هر قیمتی از میهن و منافع ملی خود دفاع خواهد کرد. همچنین بر اساس گزارش روزنامه داون، ملیحه لودهی، نماینده پاکستان در سازمان ملل گفته که کشورش در تصمیم خود برای همکاری با امریکا تجدیدنظر می‌کند و تأکید کرده که اگر امریکا نمی‌خواهد قدردان تلاش پاکستان برای مبارزه با تروریسم باشد پس نباید از این کشور انتظار همکاری داشته باشد. لودهی می‌گوید: «اسلام‌آباد برای دلارهای امریکا وارد جنگ با تروریسم نشده است و در صورتی که واشنگتن این موضوع را نپذیرد، بدون شک در همکاری با این کشور تجدیدنظر می‌کنیم.»

سخنگوی ارتش پاکستان پا را از این هم پیش‌تر گذاشته و از اعلام آمادگی برای مقابله نظامی با امریکا سخن می‌گوید. ژنرال پرویز مشرف فروردین ماه سال ۱۳۹۲ در مصاحبه‌ای با شبکه خبری سی‌ان‌ان فاش کرده بود که دولت تحت امر او با امضای قراردادی مخفیانه با امریکا توافق کرده بود هواپیماهای بدون سرنشین امریکا در خاک پاکستان عملیات کنند ولی ژنرال آصف غفور، سخنگوی ارتش پاکستان می‌گوید: «اگر امریکا قصد انجام عملیات نظامی را در خاک پاکستان داشته باشد، مطابق خواسته شهروندان خود به آن پاسخ خواهیم داد.» بر اساس گزارش مؤسسه امریکای نوین، واشنگتن بین سال ۲۰۰۴ تا ۲۰۱۳ در مجموع، ۳۴۳ عملیات پهپادی در خاک پاکستان انجام داده ولی هفته قبل منابع غیر رسمی به اظهارنظری از هیل امان، فرمانده نیروی هوایی ارتش پاکستان اشاره کردند که گفته است چنانچه پهپادهای امریکایی حریم هوایی پاکستان را نقض کنند، هدف قرار خواهند گرفت. آصف غفور در ادامه اظهارات خود گفته است: «نیروهای نظامی پاکستان به طمع پول و ثروت امریکا با تروریسم درگیر نشده‌اند و اتهامات ترامپ سبب تعجب دولتمردان پاکستانی شده است. ترامپ باید بداند که کمک‌هایی که کشورش به پاکستان کرده است، یک درصد هزینه جنگ افغانستان هم نبوده است.» سخنگوی ارتش پاکستان یکی از دلایل اصلی تنش‌های موجود میان اسلام‌آباد و واشنگتن را «رفتار شیطنت‌آمیز هند» می‌داند، اظهارنظری که تنش روزهای اخیر در مرز هند و پاکستان آن را تأیید می‌کند. سخنگوی ارتش پاکستان روز جمعه با انتشار بیانیه‌ای اعلام کرد که نظامیان هند اقدام به تیراندازی تحریک‌آمیز از آن سوی مرز کرده و سربازان پاکستان نیز به این تیراندازی واکنش متقابل دادند. به گزارش خبرگزاری آناتولی، در اثر درگیری میان نظامیان پاکستان و هندوستان در مرز دو کشور یک سرباز هندی کشته و سه غیرنظامی پاکستانی نیز زخمی شدند.

■ نزدیکی به چین، ایران و ترکیه

بانک مرکزی پاکستان اعلام کرد: شرکت‌های پاکستانی از این پس می‌توانند به جای استفاده از دلار برای مبادله با چین از یوان استفاده کنند. ژنگ شوانگ، سخنگوی وزارت خارجه چین سه‌شنبه قبل هم با حمایت از موضع اسلام‌آباد مقابل واشنگتن گفته بود که پاکستان تلاش‌ها و قربانیان زیادی را در راه مبارزه با تروریسم ارائه کرده و جامعه جهانی و به خصوص امریکا باید به آنها احترام بگذارد. همچنین، خرم دستگیرخان، وزیر دفاع پاکستان در اوج تنش‌های کشور با امریکا در تماس تلفنی با امیر سرتیپ حاتمی، وزیر دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح ایران خواستار توسعه مناسبات و همکاری‌های دوجانبه دفاعی و تداوم تعاملات دوجانبه در خصوص موضوعات منطقه‌ای شد. وزیر دفاع پاکستان با انتقاد از توئیت‌های مکرر ترامپ علیه کشورش، بر استقلال کشورهای اسلامی در تأمین امنیت خود تأکید کرد و خواستار گفت‌وگوهای بیشتری بین مقامات دفاعی جمهوری اسلامی ایران و پاکستان شد. او گفته است: «تغییرات و تحولات سریع محیطی در منطقه ایجاب می‌کند این همکاری‌ها بیش از پیش گسترش یابد.» رجب‌طیب اردوغان، رئیس جمهور ترکیه نیز ضمن گفت‌وگوی تلفنی با «ممنون حسین»، رئیس جمهور پاکستان ضمن انتقاد از سخنان ضد پاکستانی دونالد ترامپ گفت: «آنکارا» در کنار «اسلام‌آباد» ایستاده و از آن حمایت خواهد کرد.

چالش

زنجیره حملات تروریستی داعش در افغانستان تشدید شد

داعش باز هم کابل را هدف حمله تروریستی قرار داد. این حمله که پنج‌شنبه شب در منطقه «بنایی» شهر کابل رخ داد ۱۱ کشته و ۲۸ زخمی برجای گذاشت.

یک عامل انتحاری به نام ح. واتلی ساعت هشت شب پنج‌شنبه با ورود به حوزه نهم امنیتی پلیس کابل محل استقرار نیروهای ضد شورش، خود را منفجر کرد. وزارت بهداشت افغانستان اعلام کرد در حمله انتحاری در کابل ۱۱ نفر کشته و ۲۸ نفر دیگر زخمی شدند. بی‌بی‌سی به نقل از شاهدان محلی اعلام کرد این انفجار به حدی بزرگ بوده که صدایش در نقاط مختلف شهر شنیده شده است. اشرف غنی، رئیس جمهور افغانستان در پیامی، علت هدف قرار دادن نیروهای پلیس را رشادت و موفقیت‌های آنان در مبارزه با تروریست‌ها و وارد کردن ضربات فراوان به تروریست‌ها در عملیات مختلف اعلام کرد. خبرگزاری اعماق وابسته به گروه تروریستی داعش مسئولیت حمله انتحاری شامگاه پنج‌شنبه در کابل پایتخت افغانستان را برعهده گرفت. تروریست‌های تکفیری داعش حدود ۸۰ تن را در یک هفته اخیر در حملات انتحاری در کابل و ننگرهار به خاک و خون کشیده‌اند.

مخالفت روسیه، ترکیه، چین و ونزوئلا، موضع محتاطانه اروپا

«نه» بین‌المللی به توئیت‌های ضد ایرانی امریکا

گزارش یک

مخالفت با توئیت‌های حمایتی کاخ سفید از اغتشاشات در ایران، در روندی کم‌سابقه رو به افزایش است. ترکیه، روسیه، چین و ونزوئلا آشکارا به امریکا هشدار داده‌اند در امور داخلی ایران دخالت نکند. دولت‌های اروپایی نیز حاضر نشدند موضعی همسان با کاخ سفید در پیش بگیرند؛ روندی که نشان می‌دهد دولت امریکا قدرت اجماع‌سازی بین‌المللی علیه ایران را از دست داده است.

درخواست امریکا برای برگزاری نشست ویژه شورای امنیت درباره ایران با واکنش علنی و البته صریح مسکو، پکن و آنکارا روبه‌رو شد. «سرگئی ریابکوف» معاون وزیر خارجه روسیه به خبرگزاری «نووستی» که مقامات مسکو دلیلی برای ایفای نقش شورای امنیت سازمان ملل در حل‌وفصل مسائل داخلی در جمهوری اسلامی ایران نمی‌بینند. امریکا اواخر هفته از جامعه جهانی خواسته بود حمایت خود را از آشوب‌های ایران اعلام کند. ریابکوف با تأکید بر اینکه درخواست امریکا «مضر و غیرسازنده» است و مسکو ضرورتی برای چنین اقدامی نمی‌بیند، یادآور شد: «در ایران یک جریان کامل داخلی در حال رخ دادن است، در حالی که شورای امنیت سازمان ملل یک ارگان خاص است که بر اساس منشور سازمان ملل مسئولیت اصلی در حمایت از صلح و امنیت بین المللی را به‌عهده دارد و حوادث داخلی در ایران در چارچوب وظایف آن نگنجیده و کوچک‌ترین ارتباطی به شورای امنیت ندارد.» مسکو از زمان اعتراضات ایران که بلافاصله به سمت اغتشاش تغییر مسیر داد مقابل هرگونه دخالت امریکا در امور داخلی ایران هشدار داده است. «کنستانتین کاساچف» رئیس کمیسیون امور بین‌الملل شورای فدراسیون روسیه (مجلس سنا) گفت: «وعده ترامپ برای حمایت از شورش‌های ضددولتی در ایران در موعد مقرر چیزی جز مداخله آشکار در امور داخلی ایران نیست.» کاساچف به خبرگزاری ایتارتاس گفت: «زمانی که رئیس جمهوری امریکا به تخریب‌کنندگان اموال عمومی وعده حمایت گسترده از طرف ایالات متحده می‌دهد، این موضوع مهم‌تر از خود ناآرامی‌های ایران است که باید در سازمان ملل مطرح و مورد بحث قرار گیرد.» علاوه بر روسیه، ترکیه نیز نسبت به دخالت خارجی‌ها در امور داخلی ایران هشدار داد. «رجب طیب اردوغان»، رئیس جمهوری ترکیه روز جمعه به خبرنگاران گفت: نمی‌توانیم دخالت برخی کشورها و در راس آنها اسرائیل و امریکا در امور ایران و پاکستان را بپذیریم. اردوغان همچنین تصریح کرد: با «حسن روحانی»، رئیس جمهوری ایران تماس تلفنی گرفتم که به من خبر داد که وضعیت در ایران پایان هفته جاری به حالت عادی خود بازمی گردد و از دیروز نیز بازگشت وضعیت به حالت عادی آغاز شد. همچنین، ماهر اونال سخنگوی حزب عدالت و توسعه ترکیه با اشاره به مداخله‌های خارجی در امور ایران می‌گوید: ایران به هیچ وجه تبدیل به سوریه نخواهد شد. وی با بیان این مطلب گفت: ایران یکی از بازیگرانی است که در منطقه به صورت مستقل حرکت می‌کند. نیکولاس مادورو، رئیس جمهور ونزوئلا هم نسبت به دخالت واشنگتن در امور ایران هشدار داد و گفت: اغتشاشات اخیر در تهران با حمایت امپریالیسم یعنی امریکا صورت گرفته است. پیش از این، وزارت خارجه چین در پاسخ به پرسشی در مورد حمایت رئیس جمهوری امریکا از اعتراضات در ایران، گفته بود که پکن «گزارش‌ها در مورد وضعیت ایران را رؤیت کرده» و «امیدوار هستیم ثبات در ایران حفظ شود و این کشور توسعه پیدا کند». روزنامه‌های رسمی چین هم مقاله‌هایی در مورد اعتراضات ایران منتشر کرده‌اند.

■ اکراه متحدان امریکا

دولت امریکا هفته قبل خواستار این شده بود که متحدین امریکا نیز در حمایت از کسانی که آنها را معترضین می‌داند، به کاخ سفید ملحق شوند ولی دولت‌های اروپایی تاکنون رویکردی متفاوت از واشنگتن در پیش گرفته‌اند. «مارگوت والستروم» وزیر خارجه سوئد دیروز در واکنش به درخواست امریکا برای طرح موضوع ایران در شورای امنیت گفت: «این شورا وظیفه پیگیری مسائلی را دارد که با موضوع امنیت و صلح بین‌المللی در ارتباط هستند، اما درباره وضعیت فعلی ایران، راه‌های دیگری هم برای پیگیری مسئله وجود دارد.» امانوئل ماکرون رئیس جمهور فرانسه هم موضع مداخله‌گرایانه در رابطه با اغتشاشات گرفت اما نسبت به رویکرد امریکا، عربستان و اسرائیل هشدار داد. او از عبارت معترضین برای توصیف وضعیت ایران استفاده کرده و گفته که این وضعیت به دلیل نبود آزادی بیان به راه افتاده است. ماکرون با این حال تأکید کرده که تغییر در ساختار قدرت در ایران، باید از درون همین جامعه نشئت بگیرد و نه از خارج. ماکرون در ادامه هشدار داد که لحن بیانیه‌ها و اظهاراتی که از سوی امریکا، اسرائیل و عربستان علیه ایران مطرح می‌شود، «تقریباً مشابه چیزی است که ما را به سمت جنگ سوق می‌دهد و آن را تداعی می‌کند.» همراهی نکردن کشورهای نزدیک و دور به امریکا برای برگزاری نشست ویژه باعث شد رئیس دوره‌ای شورای امنیت درباره برگزاری این نشست با اکراه موضع‌گیری کند.

«خیرات عمروف» نماینده دائم قزاقستان در سازمان ملل که کشورش ریاست دوره‌ای شورای امنیت، اعلام کرد: «این درخواست بررسی می‌شود و ما قطعاً آمادگی داریم روی این مسئله کار کنیم، ولی این وضعیت بستگی به توافق اعضای شورای امنیت دارد که در حال حاضر به جز امریکا، بقیه کشورها چنین ضرورتی را نمی‌بینند».

برای موافقت با خواسته یکی از اعضای شورای امنیت جهت افزودن جلسه‌ای به برنامه این شورا دست کم ۹ عضو از ۱۵ عضو این شورا باید با برگزاری آن موافقت کنند. هرچند بعداً هیئت قزاقستانی تأیید کرد که این نشست اواخر شب جمعه به وقت تهران برگزار می‌شود. این برای چندمین بار است که درخواست‌های دولت امریکا با مخالفت اکثر کشورهای جهان حتی متحدان اروپایی مواجه می‌شود.

■ مخالفت‌های داخلی با ترامپ

به نظر می‌رسد این نگرانی در میان جامعه بین‌المللی وجود دارد که ترامپ به بهانه اغتشاشات اخیر دوباره خروج از برجام را در دستور کار خود قرار دهد. ماکرون ابراز امیدواری کرد دونالد ترامپ رئیس جمهور امریکا از توافقنامه هسته‌ای ایران خارج نشود. وی گفت که اگر ترامپ چنین کاری بکند اشتباه بزرگی مرتکب شده است. رئیس جمهور فرانسه اظهار داشت: من نمی‌گویم که توافقنامه هسته‌ای با ایران دربرگیرنده همه موضوعات در ارتباط با ایران است اما اگر رئیس جمهور ترامپ فکر می‌کند که این توافقنامه کافی نیست، من با وی هم‌نظر هستم اما ما این توافقنامه را داریم، نتیجه این توافقنامه این است که ما اکنون یک روند نظارت آژانس بین‌المللی انرژی اتمی را داریم و فکر می‌کنم که داشتن این روند نظارت، بهتر از نداشتن روند نظارت باشد. سیاست‌های دولت ترامپ در رابطه با اغتشاشات اخیر همچنین با انتقادهای گسترده داخلی مواجه شده است. وندی شرمن، معاون وزیر خارجه پیشین امریکا و از مذاکره‌کنندگان ارشد در جریان گفت‌وگوهای هسته‌ای ایران طی یادداشتی نوشت: دونالد ترامپ یک بار دیگر به دنبال آغاز اعتراضات در ایران، توافق هسته‌ای را هدف گرفته است و احتمال این که امریکا از برجام خارج شود بار دیگر قوت گرفته است. به گفته شرمن، توافق هسته‌ای در ایجاد شرایط کنونی حداقل تا حدی نقش داشته است؛ چرا که توقعات مردم را در مورد ریشه‌کن شدن بیکاری، آینده بهتر جوانان ایرانی و نیز مدرن‌تر شدن کشورشان افزایش داده است اما واقعیت‌ها که ما آن را به طرف ایرانی در طول مذاکرات نیز گوشزد کردیم این است که با توافق هسته‌ای تنها بخشی از مشکلات ایران حل می‌شود. این مقام امریکایی در ادامه به ترامپ توصیه می‌کند: مردم ایران تاکنون برای خودشان اعتراض می‌کنند و ما نباید تلاش کنیم که به جای آنها صحبت کنیم و بهانه‌ای به نظام ایران بدهیم.»

دریچه

طعنه ظریف به ترامپ

محمدجواد ظریف عصر پنج‌شنبه در توئیتی از رفتارها و سیاست‌های ترامپ در مقابل ملت ایران انتقاد کرد. وزیر امور خارجه کشورمان در توئیتر خود نوشت: ترامپ روش عجیبی برای نشان دادن «احترام فوق‌العاده» به ایرانیان دارد؛ از اینکه آنها را «ملت تروریست» خطاب کند و سفرشان به امریکا را محدود کند تا توهین‌های بچگانه درباره نام خلیج فارس. بهتر از همه، «کمک به آنها» از طریق محروم کردن‌شان از منافع اقتصادی برجام!

رئیس جمهور چین خطاب به حزب کمونیست:

آماده جنگ با امریکا باشید

ادامه از صفحه یک

کزاچف اظهار داشت: جای امیدواری است که بعد از بحث مربوط به مسائل ورزشی یک گفت‌وگوی سیاسی ایجاد شود با این حال این نیازمند مشارکت امریکا است چرا که بدون مشارکت امریکا کره‌شمالی و کره‌جنوبی به سختی خواهند توانست کاری انجام دهند. او ادامه داد: روسیه همواره آماده ارائه تمامی کمک‌های لازم برای چنین روابطی میان دو کره چه در سطح دوجانبه و چه در سطح مذاکرات شش‌جانبه بوده است. همچین گنگ شوانگ، سخنگوی وزارت امور خارجه چین روز جمعه با شرکت در یک کنفرانس خبری اعلام کرد چین از تلاش‌های سئول و پیونگ‌یانگ برای برقراری تماس‌های مستقیم و بهبود اوضاع در شبه‌جزیره کره استقبال می‌کند. وی افزود این مذاکرات به طور قطع برای بهبود وضعیت در شبه‌جزیره کره موثر و کارساز خواهد بود.

■ شی جین پینگ: ارتش ما باعث وحشت امریکاست

با وجود خبر مذاکرات، رئیس جمهور چین در سخنرانی کم سابقه‌ای خطاب به بزرگ‌ترین ارتش جهان اعلام کرد: «برای جنگ آماده باشید و از مرگ در راه دفاع از وطن هرگز هراسی به خود راه ندهید.» خبرگزاری رسمی چین، شین‌هوا، نوشت رئیس جمهور چین در بازدید از ستاد فرماندهی ارتش آزادیبخش خلق در شمال استان هبئی گفت: «نیروهای ارتشی نباید نه از سختی بترسند نه از مرگ هراسی داشته باشند.» وی همچنین افزود: «زمانی ارتش کشور یکی از عقب مانده‌ترین نیروها بود اما با پیشرفت سریع در سال‌های اخیر موجب ایجاد وحشت در آسیا و واشنگتن شده است، همچنان در حال پیشرفت است.»

رئیس جمهوری چین افزود: «نیروی ارتش، نیرویی نخبه و قدرتمند و همیشه آماده حضور در میدان نبرد است و اطمینان دارد با عمل به وظایف خود در قبال ارتش و ملت در عصر نوین برنده میدان جنگ است.» خبرگزاری شین هوا از این سخنرانی به عنوان اولین کمیسیون برای نشست سراسری نیروهای مسلح یاد کرد. گزارش‌های دیگر رسانه‌ها حاکی از آن است هزاران نظامی دیگر در جای جای چین در ستادهای خود برای شنیدن این سخنرانی گردهم آمده بودند. شی جین پینگ از زمان روی کار آمدن خود در سال ۲۰۱۲، بر چین قدرتمند تأکید داشته است. از جمله می‌توان به بیانات ماه اکتبر وی مبنی بر توسعه ارتش چین و تبدیل شدن آن به یکی از «ارتش‌های برتر جهان» تا سال ۲۰۵۰ اشاره کرد. به باور کارشناسان زمانبندی و لحن رئیس جمهور چین نشان می‌دهد که پکن می‌خواهد این پیام را به واشنگتن ارسال کرده باشد.

■ آغاز تولید سومین ناو هواپیمابر چین

کمتر از یک سال پس از آنکه چین ساخت نخستین ناو هواپیمابر بومی خود را تکمیل کرد، کارگران چینی اکنون در حال کار بر پروژه‌ای هستند که می‌تواند سومین ناو هواپیمابر این کشور به شمار برود. لیائونینگ، کشتی با قدمت چند ده ساله متعلق به دوران شوروی که چین از اوکراین خریداری کرد و آن را برای مانورهای ناوهای هواپیمابر تجهیز کرد، در زمره این سه ناو هواپیمابر بومی چینی قرار ندارد. گلوبال تایمز روز جمعه گزارش داد ناو هواپیمابر A 001 چین در آوریل گذشته برای آزمایش به دریا انداخته شد، این در حالی است که دومین ناو هواپیمابر این کشور قرار است در چند ماه آینده به دریا انداخته شود. یک کارشناس نظامی در گفت‌وگو با این خبرگزاری گفت: «البته سرعت تکمیل این پروژه‌ها بسیار چشمگیر است، زیرا از زمانی که حوضچه تعمیر برای نخستین بار از آب پر شد تا هنگام آزمایش و پذیرش این ناو در دریای آزاد، تنها ۱۰ ماه به طول انجامیده است و در نهایت، در فوریه ۲۰۱۸ به پایان خواهد رسید.» یکی از اهداف ساخت سومین نسل از ناوهای هواپیمابر چین، استفاده از سامانه پرتاب الکترومغناطیسی است که نیروی دریایی امریکا در سال‌های اخیر بر آن فعالیت کرده است. نیروی دریایی امریکا برای نخستین بار یک جنگنده بوئینگ اف/ای-۱۸ سوپر هورنت را با موفقیت با استفاده از نیروی محرکه الکترومغناطیسی پرواز داد. هدف نهایی چین، استفاده از چهار ناو هواپیمابر در ارتش این کشور تا سال ۲۰۳۰ میلادی است. لیائونینگ اکنون تنها ناو هواپیمابر در ناوگان دریایی ارتش چین است اما پیش‌بینی می‌شود نخستین نسل از ناوهای هواپیمابر این کشور تا پایان سال جاری میلادی به بهره برداری برسد.

نگاه

سید رحیم لاری

ائتلاف عربی با چاشنی اختلاف و تفرقه

ائتلاف عربی نام گروهی از کشورها است که به رهبری عربستان سعودی و از ۲۵ مارس ۲۰۱۵ برای تجاوز نظامی به کشور یمن به راه افتاد و بعد هم ائتلاف دیگری در نیمه دسامبر همان سال شکل گرفت با عنوان ائتلاف نظامی اسلامی و ادعای مبارزه با داعش و گروه‌های تروریستی. جدای از شیخ‌نشین‌های حوزه خلیج فارس، کشورهایی مثل اردن، مصر و سودان هم از ابتدای کار در این ائتلاف‌ها حضور داشتند اما حضور آنها به نحوی بوده که از ائتلاف تنها نامی برای این دست جمع شدن کشورها باقی مانده و باید گفت که چاشنی اختلاف و تفرقه طعم اصلی ائتلاف‌هایی بوده که عربستان به راه انداخته است. بعد از بروز بحران بین قطر و عربستان در اوایل ژوئن گذشته، حالا نوبت به اردن رسیده تا دخالت عربستان و امارات برای انجام کودتا علیه ملک عبدالله دوم، پادشاه اردن، برملا شود و نقشه این دو کشور شکست بخورد و از طرف دیگر، بحران در روابط مصر و سودان جدی شود که از یاران نزدیک سعودی‌ها در هر دو ائتلاف هستند.

خبرگزاری سودان روز پنج‌شنبه گذشته خبر فراخواندن عبدالمحمود عبدالحلیم، سفیر سودان در مصر، را به کشور منتشر کرد و احمد ابوزید، سخنگوی رسمی وزارت خارجه مصر، هم در مقابل اعلام کرد که کشورش در حال ارزیابی دقیق اوضاع است تا بتواند اقدام مناسب را اتخاذ کند. شکی نیست که این اتفاق نشانه جدی از بروز اختلاف جدی بین دو کشور است که هم مسبوق به سابقه است و هم اینکه زمینه‌های جدی برای کشیده شدن دو کشور متحد سعودی‌ها در مقابل یکدیگر از قبل وجود داشته‌اند. مثلث حلایب در مرز دو کشور و محصور به دریای سرخ از قدیمی‌ترین مورد مناقشه بین دو کشور است که از زمان استقلال سودان در ۱۹۵۵ تاکنون بر سر مالکیت این منطقه و شهرستان شلاتین با مصر اختلاف دارد. این پرونده گاه به یک قدمی درگیری نظامی پیش رفته که به نوعی از این اتفاق خودداری شده اما باز اختلاف به قوت خود باقی مانده تا این که سودان حدود دو هفته قبل بابت توافقنامه آل‌سعود و مصر برای ترسیم مرزهای دریایی به سازمان ملل شکایت کرد چرا که طبق این توافقنامه، تملک مصر بر مثلث حلایب تأیید می‌شد. زمینه دیگر اختلاف بین دو کشور مربوط به ساخت سد النهضه در کشور اتیوپی می‌شود که مصر نگران از کاهش میزان آب رودخانه نیل در کشورش بابت ساخته شدن این سد است و سودان را مشوق اصلی اتیوپی در ساخت این سد می‌داند. حمایت از شورشیان سودانی مخالف عمر البشیر، رئیس جمهور سودان، از جمله اتهامات سودان علیه حکومت ژنرال عبدالفتاح السیسی در مصر است که به نظر سودانی‌ها، السیسی با حمایت از این شورشیان قصد سرنگونی البشیر را دارد.

این میزان از اختلاف برای ممانعت از همکاری واقعی دو کشور در ائتلاف عربی کافی هستند که ورود ترکیه ماجرا را پیچیده‌تر کرده است. باید توجه داشت که سفر رجب طیب اردوغان، رئیس جمهور ترکیه، به سودان در روزهای آخر ۲۰۱۷ نمی‌توانست از نظر مصر و به خصوص شخص السیسی یک اتفاق عادی تلقی شود و بیش از هر چیز به معنای بروز تهدیدهای تازه علیه او بود. دستاوردهای آن سفر مهر تأییدی به این ارزیابی می‌زند چون نه تنها امضای قراردادهای تجاری و اقتصادی به ارزش میلیاردها دلار البشیر را در مقابل او تقویت می‌کند، تعهد سودان به ترکیه برای در اختیار گذاشتن چندین جزیره مسکونی آن هم به مدتی نامحدود یک تهدید مستقیم آن هم در نزدیکی همین مثلث حلایب است. السیسی که اردوغان را دشمن شماره یک خود می‌داند تا آن حد که حاضر نشد برای اجلاس فوق‌العاده سران سازمان همکاری اسلامی به ترکیه برود و خبرهایی است که سخت تلاش می‌کرد تا محمود عباس، رئیس تشکیلات خودگردان فلسطینی و ملک عبدالله دوم، پادشاه اردن، را هم از رفتن به این کنفرانس منصرف کند تا به این وسیله ضربه‌ای به وجهه اردوغان زده باشد. السیسی نتوانست این دو را از رفتن به استانبول منصرف کند و حالا عواقب سفر اردوغان به سودان را می‌بیند که این کشور سفیرش را به خارطوم، پایتخت سودان، فراخوانده چرا که شریکی مثل ترکیه را در مقابله با مصر دارد. در هر صورت، فراخواندن عبدالمحمود عبدالحمید مقدمه‌ای است از یک دوره تنش جدی بین مصر و سودان که این تنش بعد از بحران بین آل‌سعود و قطر و دخالت آل‌سعود و اماراتی‌ها در اردن برای انجام یک کودتا، سومین مورد جدی است که نشان می‌دهد اختلاف و تفرقه تنها واقعیت موجود در زیر لوای ائتلاف عربی است.

پرونده

بن‌سلمان فرزند کودتای ترامپ است

نویسنده کتاب «آتش و خشم در کاخ سفید ترامپ» با ارائه اسنادی اعلام کرد که روی کار آمدن محمد بن‌سلمان به عنوان ولیعهد و شکل‌گیری کودتا در عربستان، کار ترامپ بوده است. سعودی‌ها پیش‌تر در ازای حمایت واشنگتن از پادشاهی بن‌سلمان، مبالغ هنگفتی را به عنوان رشوه به دولت ترامپ پرداخت کرده بودند.

جدیدترین افشاگری از روابط پشت پرده خاندان سعودی و دولت امریکا، حاکی از آن است که واشنگتن برای به قدرت رساندن محمد بن‌سلمان در عربستان به مهندسی کودتا روی آورده است. مایکل وولف، نویسنده کتاب «آتش و خشم در کاخ سفید ترامپ» که روز جمعه منتشر شد، با اشاره به مطالبی در خصوص چگونگی قدرت گرفتن محمد بن‌سلمان و کمک شایان ترامپ به رخ دادن این امر آورده است: «ترامپ به دوستان خود گفت: ما آدم خود را در رأس کار قرار دادیم». به گزارش خبرگزاری آسوشیتدپرس، این نویسنده دیروز در حساب کاربری خود در توئیتر نوشت: «در کتاب آمده است که رئیس جمهور امریکا به دوستانش اطلاع داد که وی به همراه جارد کوشنر دامادش کودتایی را در عربستان برای ولیعهد شدن محمد بن‌سلمان مهندسی کردند». گفته می‌شود این کتاب بر اساس ۱۸ ماه تحقیق نویسنده روی ترامپ و کسب اطلاعات از کارمندان کاخ سفید است. همچنین دونالد ترامپ نیز در واکنش به این کتاب، صحت مطالب درج شده در آن را تکذیب کرده و از انتشار آن بسیار عصبانی شده است. این افشاگری در حالی انجام می‌شود که عربستان سعودی وقوع کودتای نرم علیه شاهزاده محمد بن نایف، ولیعهد سابق را تکذیب و تأکید کرده بود که شاهزاده بن نایف از ولیعهدی به نفع شاهزاده محمد بن‌سلمان کنار رفته و این کار با موافقت همگان صورت گرفته است. روز ۲۰ ژوئن، پادشاه عربستان در کودتای سیاسی پسرش را به عنوان ولیعهد انتخاب کرد و از آن زمان تاکنون بن‌سلمان تمام قدرت در عربستان را در دست گرفته است و حتی برخی رسانه‌های غربی پیش‌تر گفته بودند که احتمالاً بن‌سلمان به زودی به جای پدرش به تخت پادشاهی می‌نشیند. ولیعهدی بن‌سلمان دقیقاً یک ماه پس از سفر ترامپ به ریاض صادر شد که اولین سفر خارجی وی بود. در یک سالی که ترامپ روی کار آمده است روابط عربستان و امریکا به مراتب گسترده‌تر از قبل شده است. ماه مارس ۲۰۱۷ پس از سفر بن‌سلمان به واشنگتن، برخی رسانه‌های عربی گزارش دادند که او در ازای حمایت واشنگتن از پادشاهی خودش، ۵۶ میلیون دلار به دولت ترامپ رشوه پرداخت کرده است. همچنین مجتهد، افشاگر پشت پرده خاندان سعودی، چند ماه پیش گفته بود که ولیعهد عربستان در زمانی که ترامپ به این کشور سفر کرده بود، یک میلیارد دلار به وی رشوه داده است. در خرداد ماه گذشته یک سند محرمانه از توافق کامل میان ولیعهد عربستان و رئیس جمهور امریکا منتشر شد که محتوای آن تعهد بن‌سلمان به اجرای برنامه‌های انتخاباتی ترامپ و در مقابل تعهد رئیس جمهور امریکا به حمایت از بن‌سلمان به عنوان پادشاه آتی بود. در سفر ترامپ به عربستان یک قرارداد ۵۰۰ میلیارد دلاری بین دو کشور امضا شد.